

МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ ГІМНАЗІЙ

О. І. Ляшенко, докт. пед. наук, проф.

Державна підсумкова атестація випускників гімназій (далі – ДПА) нині здійснюється у формі оцінювання навчальних досягнень учнів під час випускних іспитів, які нічим не відрізняються від традиційного контролю успішності здобувачів освіти. Такий підхід не відповідає потребі одержання валідних даних щодо рівня набуття особою певної предметної компетентності відповідно до вимог державного освітнього стандарту. Тому передбачається запровадження ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання учнів (далі – ЗНО) не лише по завершенні повної загальної середньої освіти, а й на проміжному етапі – на рівні базової середньої освіти. Ми вважаємо, що такий підхід варто застосовувати до так званих системних освітніх галузей (українська мова як державна і математика), за допомогою яких можна найбільш адекватно оцінити рівень загальноосвітньої підготовки випускника закладу освіти певного ступеня. Численні дослідження підтверджують, що рівень мовної і математичної підготовки особи достатньою мірою визначає готовність випускника до продовження навчання та успішність його життєдіяльності загалом.

Водночас існує низка освітніх галузей, які доповнюють об'єктивність оцінювання рівня освіченості випускника, оскільки визначають інші його якості, що характеризують загальну компетентність людини: світоглядний потенціал (природничі предмети), громадянську зрілість (суспільні предмети), здатність виявляти творчі і практичні навички (мистецтво, технології) тощо. Тому в процесі ДПА поряд з системними предметами мають бути й інші освітні галузі, оцінювання яких дає більш досконалу картину навчальних здобутків випускників закладів освіти. Такий комплекс предметів ДПА дає можливість наблизити підсумкове оцінювання учнів до реального рівня їхньої освіченості.

Оскільки базова середня освіта надає загальноосвітню підготовку за всіма освітніми галузями, ДПА повинна відбуватися комплексно. Пропонується оцінювання випускників на цьому рівні середньої освіти здійснювати за чотирма (п'ятьма) обов'язковими іспитами: два системні предмети у формі ЗНО – українська мова і література, математика; решта у формі шкільного іспиту – природнича освітня галузь (комплексний іспит з фізики, біології, хімії, географії), суспільно-гуманітарний цикл предметів (комплексний іспит з історії,

правознавства, художньої культури тощо). Заклади освіти, які здійснюють поглиблену підготовку учнів з окремих предметів, можуть доповнювати ДПА додатковим обов'язковим іспитом із предмета поглибленого вивчення.

Тому пропонуємо кілька моделей організації ДПА, які надаватимуть більш достовірну інформацію про навчальні досягнення випускників гімназій. Комплексний іспит може відбуватися за такими модельними підходами: а) як єдиний (інтегрований) екзамен на міжпредметній основі; б) як комплексний тест, що складається з кількох предметних субтестів; в) як іспит із предметів за вибором учня (наприклад, з чотирьох природничих предметів треба обрати три); г) як проект за певною проблематикою, який поданий на конкурс (наприклад, МАН) і одержав визнання на ньому (відзначений дипломом).

ВПЛИВ ЧИННИКІВ ПРОФЕСІЙНОГО І ДЕМОГРАФІЧНОГО ХАРАКТЕРУ НА ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ І МЕТОДИЧНИХ АСПЕКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Т. О. Лукіна, докт. держ упр.

У процесі визначення та обґрунтування теоретико-методичних аспектів державної підсумкової атестації (ДПА) у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) здобувачів базової загальної середньої освіти (ЗСО) нами виявлено і доведено наявність статистично значущого впливу окремих ознак професійного і демографічного характеру (таких як: вік, стать, спеціальність, посада і термін перебування на ній) різних груп педагогів – методистів, директорів закладів освіти і вчителів – на визначення ними концептуальних і методичних аспектів організації та проведення цієї форми підсумкового оцінювання результатів навчання.

Основним інструментом виступала анкета. У дослідженні брали участь 47 методистів, 109 директорів закладів ЗСО та 73 вчителі різних спеціальностей. Респонденти представляли різні типи населених пунктів і області України. Мета проведеного нами експериментального дослідження полягала у виявленні статистично значущих відмінностей в оцінюванні різними категоріями педагогів ступеня готовності (методичної, інтелектуальної, організаційної, технологічної та ін.) учнів 9-х класів до складання ДПА у формі ЗНО, розумінні педагогами основного призначення (мети), а також найбільш при-